

SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.25 ”Metode și procedee de menținere și conservare a biodiversității în funcție de integritatea gametogenezei și variabilitatea alimentară”, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice, Conducătorul proiectului: Dr. BALAN Ion, perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 15 decembrie 2022 și a concluziilor experților.

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.7007.25 ”Metode și procedee de menținere și conservare a biodiversității în funcție de integritatea gametogenezei și variabilitatea alimentară”, conducătorul proiectului dr. BALAN Ion, Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (29,1).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Foarte bine”.*

Scopul și obiectivele etapei proiectului pentru anul 2022 au fost realizate pe deplin.

- A fost analizată informația științifică de specialitate la tema proiectului în plan național și internațional, s-au efectuat cu continuitate din anii precedenți experiențele necesare pentru realizarea obiectivelor, rezultatele au fost procesate statistic cu evidențierea semnificației între loturile experimentale și loturile martor.
- S-au evidențiat compuși biologic activi extrași din plante cu acțiuni benefice asupra sistemului reproductiv.
- Au fost stabilite delimitările caracterului periodic ale proceselor morfologice și funcționale ale spermatogenezei în condiții fiziologice normale și ale posibilelor devieri.
- A fost analizată informația științifică de specialitate cu privire la morfofuncționalitatea procesului de spermatogeneză, fiind valoroasă în anumite condiții variabile de menținere a biodiversității.

Rezultatele obținute indiscutabil au impact științific, iar Impactul economic este determinat de sporirea proprietăților reproductive ale animalelor și pot fi utilizate atât în procesul de creștere a animalelor domestice, cât și în conservarea diversității speciilor rare.

2. Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:

A fost editat un număr mare de publicații, inclusiv o monografie. Este impresionant numărul mare de publicații în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS, precum și numărul mare de participări la evenimente științifice internaționale, ceea ce contribuie la creșterea vizibilității cercetărilor autohtone în plan internațional.

- publicații în reviste WoS cu factor de impact - 11;
- în alte reviste internaționale sau naționale - 2,
- în reviste naționale de categoria B - 3;
- Articole în culegeri științifice naționale/internaționale - 11;
- Teze ale conferințelor științifice - 24

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Excelent”.

- cereri brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 1;
- materiale la saloanele de inventică (medalii, diplome, prezentări, etc) – 1.

Valoarea socio-economică a rezultatelor are perspective mari, în special pentru posibilitatea de menținere și influențare favorabilă asupra sănătății reproductive animale și umane și prin integrare cu domeniul de educație. În plan economic rezultatele obținute contribuie la sporirea proprietăților reproductive ale animalelor, menținerea și conservarea diversității naturale și asigurarea siguranței alimentare. Activitatea inovațională se reflectă prin obținerea unui brevet și participări la saloane internaționale de inventică cu obținerea diplomaților și medaliilor.

Rezultatele obținute ale etapei date a proiectului au impact științific prin demonstrarea legităților de influență a substanțelor biologice active asupra organismului mascul, inclusiv asupra tractului reproductiv și funcției de reproducere și prin activitatea cercetătorilor ca coorganizatori. A fost prezentat un brevet de invenție. La nivel național se colaborează prin implementarea rezultatelor obținute cu următoarele instituții: „Universitatea Agrară de Stat din Moldova” ,– Instituția Științifică de Instruire și Culturalizare „Grădina Zoologică”,– „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor”, etc; la nivel internațional - România, Germania, Ungaria. Lista actelor de implementare include 9 implementări la nivel național și 6 - la nivel internațional

Obiecții:

- Pentru implementarea rezultatelor proiectului trebuie intensificată activitatea de popularizare a rezultatelor.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Foarte bine”.

Procentul tinerilor în proiect - 25,4%, teze sustinute de doctorat/postdoctorat și confirmate în a.2022: cercetătorului științific Osipciuc Galina a prezentat teza de doctor în științe biologice „Potențialul reproductiv al suinelor în funcție de statusul fiziologic al organismului” la seminarul științific de profil. Studentul-doctorand Botnaru Nicolai - Teza „Elaborarea unui sistem de monitorizare a stării sănătății sistemului cardiorespirator”, specialitatea 165.01 – Fiziologia omului și animalelor.

Concluzii, recomandări

Rezultatele obținute ale etapei din anul 2022 a proiectului au impact științific prin demonstrarea legităților de influență a substanțelor biologice active extrase din plante naturale

asupra organismului mascul, inclusiv asupra tractului reproductiv și funcției de reproducție la animalele domestice. Rezultatele obținute pot fi utilizate și implementate pentru animalele (păsări și mamifere) din mediul natural, contribuind la conservarea diversității speciilor rare. De asemenea, pot fi utilizate în creșterea sănătății reproductive umane. În plan aplicativ, rezultatele pot fi utilizate în economia națională în procesul de creștere a productivității și sănătății animalelor domestice, ceea ce va îmbunătăți siguranța alimentară a țării.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc